

KORXONA FAOLIYATINI BOSHQARISHDA INNOVATSIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI

Rasulov Sherzod Sharof o‘g‘li
JizPI, Iqtisodiyot va menejment kafedrası o‘qituvchisi

Maxkamova Sabina Zoirjon qizi
Jizzax politexnika instituti talabasi

Annotatsiya:

Mamlakat iqtisodiyotida ishlab chiqarish korxonalari har doim muhim ahamiyat kasb etib kelgan. Ayniqsa, mazkur tashkilotlarning innovatsion rivojlantirilishi va innovatsion strategiyalarning qo‘llanilishi iqtisodiyotning gullab yashnashiga sabab bo‘la oladi desak adashmagan bo‘lamiz. Mazkur maqolada ishlab chiqarish korxonalarda innovatsion funksiyalaridan samarali foydalanishning ahamiyati hamda uning yo‘llari xususida bayon etiladi.

Kalit so‘zlar: ishlab chiqarish korxonalari, innovatsion rivojlantirish, innovatsion strategiyalar

WAYS TO EFFECTIVELY USE INNOVATIONS IN BUSINESS MANAGEMENT

Abstract:

In the economy of the country, manufacturing enterprises have always played an important role. Especially if we say that the innovative development of these organizations and the application of innovative strategies can lead to the prosperity of the economy, we will not be mistaken. This article describes the importance of effective use of innovative functions in production enterprises, as well as its ways.

Keywords: manufacturing enterprises, innovative development, innovative strategies

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida korxonalarning innovatsion faoliyatini yanada kuchaytirishni va innovatsion menejment funktsiyalaridan yanada samarali foydalanishni talab qiladi. Bu esa o'z navbatida korxonaning innovatsion strategiyasini ishlab chiqishni talab qiladi.

Korxonaning innovatsion strategiyasini ishlab chiqish va tadbiq etish jarayoni o'zida bajarilishi lozim bo'lgan loyihalarning barchasini birlashgan va tizimlashtirilgan, tegishli dastur bilan ta'minlangan bo'lsa samarali hisoblanadi. Shuning uchun ushbu strategik dasturlarning shakllanishi va bajarilishida qo'llanuvchi eng muhim va asosiy usullar bo'lib prognozlashtirish va analitik usullar hisoblanadi. Bu usullar shuningdek, al'ternativ loyihalarni yoki muayyan bir loyihaning variantlarini tanlab olish zarurati tug'ilganda, alohida innovatsion loyihalarni tayyorlash jarayonida qo'llanishi mumkin.

Prognozli-analitik usullar yordamida quyidagilar bajarilishi mumkin:

- 1) Korxona tashqi muhitining o'zgarishi va rivojlanishini oldindan aytish;
- 2) Innovatsion sohada korxonalarga sezilarli darajada ta'sir eta oladigan tashqi va ichki omil va shartlarni aniqlash;
- 3) Tegishli dastur va rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqish;
- 4) Tanlab olinadigan strategiyalardan vujudga kelishi mumkin bo'lgan oqibat va natijalarni baholash.

Ko'rib chiqilgan usullar, odatda, majmualari innovatsion dasturlarni ishlab chiqishda foydalaniladi. Bevosita dasturni tuzishga kirishishdan oldin, bir qator nazariy masalalar ustida ishlash kerak.

Innovatsion strategiyaning yo'nalishidan kelib chiqqan holda, dasturning perspektiv maqsadlari aniqlanadi. Bu maqsadlar ob'ektning innovatsion rivojlanishning muammolarini yechishni ko'zlaydi. Muammolarni yechishning asosiy bosqichlarini belgilab olish va shu asosda mavjud resurs va mablag'larni taksimlash kerak. Shunday qilib, kompleksli innovatsion dastur ishlab chiqishning birinchi navbatdagi masalasi maqsadlarni shakllantirishdan iborat.

Keyinchalik dasturning faoliyat sohasi aniqlanadi. Mavjud amaliyot shuni ko'rsatadiki, hozirda amalda qo'llaniluvchi ko'pgina dasturlarda ishlab chiqarishga yangi innovatsiyalarni kiritish bilan cheklanib, deyarli yangi texnikaning ekspluatatsion davriga e'tibor qaratilmaydi. Shunday qilib, yangilik kiritishdan

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

kutiladigan samara deyarli bo'lmaydi. Shuning uchun dasturlar innovatsion tsiklning barcha bosqichlarini o'z ichiga olishi maqsadga muvofiq.

Yana bir muhim jihat shundan iboratki, dasturning muddatini aniqlashtirish kerak. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, kompleksli innovatsion dastur uchun optimal muddat, echilayotgan masalalar ko'lamiga bog'liq holda, ikki yildan besh yilgacha bo'lishi mumkin. Shuning bilan birga, shu masalalarni yechish ustidan nazorat qilish imkoniyatini yaratish uchun, yechimning asosiy bosqichlarini belgilab olish va alohida loyihalarning bajarilishi oraliq muddatlarini aniq ko'rsatish kerak. Bu o'z navbatida, olib borilayotgan ishlab chiqarish va izlanishlarni o'z vaqtida baholash va so'nggi natijalarga ta'sir eta oladigan to'xtatishlarni to'g'rilashga imkon beradi.

Korxona rivojlanishining kompleksli (majmuaviy) innovatsion dasturini shakllantirishning keyingi muammosi bu kerakli resurslar bazasini yaratish bilan bog'liq. Tajriba shuni ko'rsatadiki, resurslarga bo'lgan ehtiyoj dasturning o'zida aks ettirilishi kerak, buning uchun loyihalar uchun resurslar bilan ta'minlanganlik bo'yicha alohida bo'limni ishlab chiqish lozim. Bu resurslar bazasi va uning ichki tuzilishi to'g'risida ma'lumotlarni olish, shuningdek noishlab chiqarish xarajatlardan saqlanish va innovatsion jarayonlarni ta'minlash uchun rezervlarni aniqlash uchun imkoniyat yaratadi.

Va nihoyat, kompleksli innovatsion dastur o'zining tarkibi va yo'nalishi bo'yicha, boshqa umumkorporativ darajadagi dasturli hujjatlar bilan mos kelishi kerak, bu korxonaning iqtisodiy strategiyasining masalalari va maqsadlarini amalga oshirish uchun kerak bo'ladi.

Korxonaning innovatsion faoliyatini boshqarish mexanizmining mavjud amaliyoti shuni ko'rsatadiki, innovatsion strategiyaning amalga oshirilishi uchun kompleksli dasturni ishlab chiqish jarayoni, bir qator bosqichlarning bo'lishini taqozo etadi. Strategiyani amalga oshirish jarayonida bu bosqichlar ketma-ketligiga e'tibor qaratmaslik, oxir-oqibat innovatsiyalarning boshqarilish mexanizmining buzilishiga olib keladi.

Bu dasturning asosiy qismi, oliy rahbariyat qarori bilan tashkiliy-tayyorlov ishlar majmuini olib borishdan iborat. Buning uchun ishlab chiqarish va potentsial (ushbu sohada mavjud muammolar) rivojlanish innovatsion darajasining asosiy xarakteristikalarini aniqlash va baholashni, asosiy innovatsion bo'limga o'tkazish

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

uchun maxsus vazifa shakllantiriladi. Bu axborot quyidagilar uchun dastur bo‘lib xizmat qiladi: dasturni ishlab chiqish; aniqlanayotgan prioritetlardagi ishlab chiqarish rivojlanishi istiqbollarning tahlili, dastur tuzilishini ishlab chiqish uchun tashkiliy-uslubiy bazani yaratish va taklif qilinayotgan loyihalar bo‘yicha baholovchi ko‘rsatkichlar tizimini yaratish va boshqalar. Berilgan dastlabki vazifa bilan parallel ravishda, dastur tadbirlari bajarilishining grafiklari ishlab chiqariladi. Bundan keyingi tayyorlangan hujjatlar oliy rahbariyat tomonidan ko‘rib chiqiladi va tasdiqlanadi, shuningdek boshqa bo‘limlar bilan muvofiqlashtiriladi, shuningdek, kerak bo‘lsa, dasturga tegishli o‘zgarish va qo‘shimchalar kiritiladi.

Shunday qilib, korxona innovatsion jarayonini barcha ishtirokchilarining manfaatlari real tarzda inobatga olinadi. Innovatsion faoliyat boshqaruvi tamoyilining nazariy hamda amaliy aspektlari ishlab chiqilgandan so‘ng, u rasmiy ravishda bosh innovatsion guruxga taqdim etiladi.

Ushbu tartibda ishlab chiqilgan dasturning oxirgi varianti korxonaning innovatsion rivojlanishining asosiy vazifalarining yechimi va bu vazifalarning bajarilishini baholovchi ko‘rsatkichlar tizimi bo‘yicha konkret loyiha va tadbirlarni o‘zida mujassamlashtiruvchi bo‘limlar muvofiqligidan iborat. Dastur tarkibi va maqsadlari to‘g‘risida umumiy ma‘lumotlarni, dastur boshlang‘ich bo‘limida ko‘rish mumkin. Bunda ob‘ektning asosiy muammolari, rivojlanish istiqbollari, bunga erishish yo‘llari ifodalangan. Bu bo‘lim o‘z ichiga barcha bo‘limlarning miqdoriy ko‘rsatkichlarini, shuningdek resurslar bilan ta‘minlanganlik xarakteristiklari va dasturni amalga oshirish natijalarini oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Gaybullayevna, R. S. ., & Musurmangulov. (2024). THE IMPORTANCE OF TIME MANAGEMENT IN ENSURING EFFICIENCY IN CONSTRUCTION. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 3(1), 28–31.
2. Gaybullayevna, R. S. (2023). THE STATE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY: PROBLEMS AND SOLUTIONS. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(12), 38-42.

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

-
3. Uglu, Rasulov Shavkat Sharof. "Analysis of economic reforms increasing labour resources in the republic of uzbekistan." *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal* 11.11 (2021): 390-396.
 4. Sharof, R. S. "Analysis of The State Employment Policy Aimed at The Employment of Labor Resources in The Republic of Uzbekistan." *International Journal of Human Capital and Innovative Management* 1.1 (2023): 54-61.
 5. Расулов, Шавкат. "Ўзбекистон Республикасида меҳнат ресурсларининг иш билан бандлигининг жорий ҳолати таҳлили." *Iqtisodiyot va ta'lim* 23.2 (2022): 227-232.